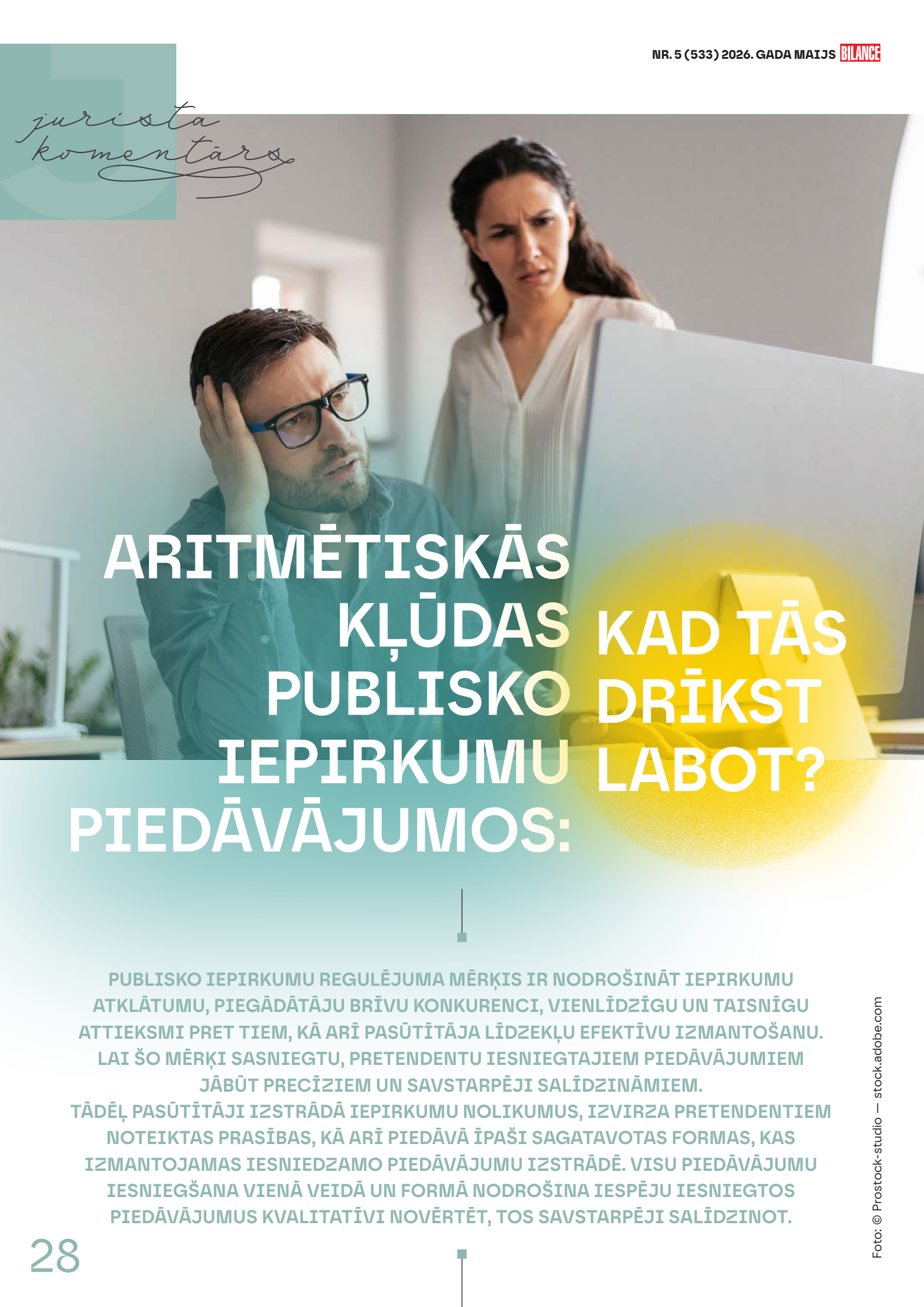


*jurista
komentārs*

ARITMĒTISKĀS KLŪDAS KAD TĀS PUBLISKO DRĪKST IEPIRKUMU LABOT? PIEDĀVĀJUMOS:

PUBLISKO IEPIRKUMU REGULĒJUMA MĒRĶIS IR NODROŠINĀT IEPIRKUMU ATKLĀTUMU, PIEGĀDĀTĀJU BRĪVU KONKURENCI, VIENLĪDZĪGU UN TAISNĪGU ATTIEKSMI PRET TIEM, KĀ ARĪ PASŪTĪTĀJA LĪDZEKĻU EFEKTĪVU IZMANTOŠANU. LAI ŠO MĒRĶI SASNIEGTU, PRETENDENTU IESNIEGTAJIEM PIEDĀVĀJUMIEM JĀBŪT PRECĪZIEM UN SAVSTARPĒJI SALĪDZINĀMIEM. TĀDĒĻ PASŪTĪTĀJI IZSTRĀDĀ IEPIRKUMU NOLIKUMUS, IZVIRZA PRETENDENTIEM NOTEIKTAS PRASĪBAS, KĀ ARĪ PIEDĀVĀ ĪPAŠI SAGATAVOTAS FORMAS, KAS IZMANTOJAMAS IESNIEDZAMO PIEDĀVĀJUMU IZSTRĀDĒ. VISU PIEDĀVĀJUMU IESNIEGŠANA VIENĀ VEIDĀ UN FORMĀ NODROŠINA IESPĒJU IESNIEGTOS PIEDĀVĀJUMUS KVALITATĪVI NOVĒRTĒT, TOS SAVSTARPĒJI SALĪDZINOT.

KAS TIEŠI IR UZSKATĀMS PAR ARITMĒTISKU KĻŪDU, BET KAS VAIRS NAV ARITMĒTISKA KĻŪDA? PAR TO GAN PRAKSĒ, GAN IEPIRKUMU UZRAUDZĪBAS BIROJĀ UN TIESĀ NOTIEK DAUDZ DISKUSIJU.



INGA
BITE

Zvērinātu
advokātu
birojs
CersJurkāns
SIA,
juriste

JA GADĪJIES KĻŪDĪTIES

Kļūdas publisko iepirkumu procesā ir iespējamās, un tās var būt ļoti dažādas. Tās var būt būtiskas kļūdas, kas liecina par pretendenta neatbilstību izvirzītajām prasībām vai nespēju izpildīt pasūtītājam nepieciešamo uzdevumu. Taču tās var būt arī cilvēciskas un formālas kļūdas — pārrakstīšanās kļūdas, matemātiskā aprēķina kļūdas, arī vienkārši neuzmanības kļūdas.

Diemžēl pašreiz spēkā esošais Publisko iepirkumu likums nav ļoti elastīgs dažādu cilvēcisku kļūdu labošanai. Praksē gadās situācijas, kad tehnisku problēmu (piemēram, datora veikspējas vai interneta pieslēguma ātruma) dēļ neizdodas laikā iesniegt piedāvājumu vai piedāvājums ir iesniegts, tomēr cilvēciskas kļūdas dēļ tam nav pievienots pareizais elektroniskais fails. Šādos gadījumos labošana nebūs iespējama un no pilnvērtīgas dalības iepirkumā būs jāatsakās.

Tomēr, ja iesniegtajos dokumentos gadījies kāda pārrakstīšanās vai acīmredzama matemātiskā aprēķina kļūda, tad Publisko iepirkumu likuma 41. panta deviņā daļā iesniegto piedāvājumu izvērtēšanas procesā ļauj pasūtītājam izlabot konstatētās aritmētiskās kļūdas. Turklāt detalizēta iesniegto piedāvājumu pārbaude ir ne tikai pasūtītāja tiesības, bet arī pienākums. Par kļūdu labojumu un laboto piedāvājuma summu pasūtītājam jāpaziņo pretendentam, kura pieļautās kļūdas labotas. Vērtējot finanšu piedāvājumu, pasūtītājs ņem vērā labojumus.

Iespēja izlabot kļūdas ļauj izvērtēties no situācijas, kad pasūtītājam kāds pretendents ir jāizslēdz no dalības iepirkuma procedūrā vienīgi formālu iemeslu dēļ, kas novestu pie konkurences samazināšanās un līdz ar to arī pie lielākas iespējas, ka līdzekļi netiek izmantoti iespējami efektīvākajā veidā. Vienlaikus šāds regulējums ir vērst uz to, lai vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem nodrošināšanas nolūkā neviens pretendents nenonāktu labvēlīgākā situācijā attiecībā pret citiem pretendentiem, ļaujot kādam izskaidrot vai papildināt piedāvājumu tādā veidā, kas var ietekmēt konkurenci un radīt šaubas par pasūtītāja favorītizmu pret attiecīgo pretendentu vai patvaļību. Iespēja veikt kļūdu labošanu būtībā ir kompromiss, kura mērķis ir panākt līdzsvaru starp visu publisko iepirkumu procedūru caurvijošajiem pamatprincipiem.¹

Tomēr kas tieši ir uzskatāms par aritmētisku kļūdu, bet kas vairs nav aritmētiska kļūda? Par to gan praksē, gan iepirkumu uzraudzības birojā un tiesā notiek daudz diskusiju. Dažus piemērus aplūkosim turpmāk.

VAI KĻŪDAS LIELUMAM NAUDĀS IZTEIKSMĒ IR NOZĪME?

Intuitīvi varētu šķist, ka matemātiskā aprēķina kļūdu labošana būtu pieļaujama tikai tad, ja tā rezultātā kopējā piedāvājuma cena mainās nebūtiski. Lielu sabiedrisku rezonansi izraisīja nesen saistībā ar kādu iepirkumu konstatētā aritmētiskā kļūda, pēc kuras labošanas

Attiecībā uz finanšu piedāvājumu dažādos iepirkumos prasības un formas var ļoti būtiski atšķirties. Ir situācijas un iepirkumi, kuros tiek prasīta tikai viena kopējā summa, par kādu pretendents ir gatavs izpildīt pasūtītājam nepieciešamo. Ir iepirkumi, kuros tiek prasīta stundas likme vai cita veida vienības cena. Taču ir arī iepirkumi, kuros piedāvājuma sagatavošana nozīmē detalizētas un plašas tāmes izstrādi, norādot simtiem pozīciju un veicot dažādus aprēķinus. Tieši šajos gadījumos pastāv vislielākais kļūdu risks, turklāt tieši šādos gadījumos kļūdām ir visaugstākā cena, jo izvērstu, detalizētu un sarežģītu piedāvājumu sagatavošana ir prasījusi no pretendentiem lielāku laiku un resursus.

Šajā rakstā analizēts, kādas kļūdas praksē var tikt labotas, bet kādas kļūdas nozīmē pretendenta izslēgšanu no turpmākās iepirkuma procedūras.

1 Senāta 2024. gada 20. septembra spriedums lietā Nr. SKA-117/2024, 8. punkts.
Pieejams: <https://at.gov.lv/downloadlawfile/10675>.

→ kopējā piedāvājuma cena palielinās par 19 miljoniem EUR² jeb par gandrīz 19%, salīdzinot ar sākotnēji iesniegto cenu. Nupat šis jautājums izskatīts arī Iepirkumu uzraudzības biroja³ (turpmāk — IUB).

No IUB lēmuma izriet, ka patiesībā šajā gadījumā kļūda nemaz nebija atzīstama par aritmētisku kļūdu. Lai arī sākotnēji varēja šķist, ka nav pareizi sareizinātas vienības izmaksas ar nepieciešamo apjomu, no piedāvājuma kopumā izrietēja, ka atšķirība starp matemātisko reizinājumu un pretendenta piedāvāto cenu ir apzināts pretendenta lēmums, jo saskaņā ar pretendenta norādīto

KAS IR LABOJAMA ARITMĒTISKA KĻŪDA?

Augstākā tiesa ir norādījusi, ka ar aritmētisku kļūdu ir saprotama kļūda, kas radusies aritmētisku darbību rezultātā, piemēram, norādīto vienības cenu nepareiza saskaitīšana. Aritmētiskās kļūdas ir labojamas ar aritmētiskām darbībām.⁴ Turklāt ir tikai viens objektīvs veids, kā tās izlabot, neizmainot piedāvājuma būtību.

Piemēram, nepareizs reizinājums tāmē var tikt labots kā aritmētiska kļūda. Ja pretendents norādījis vienības cenu 250 eiro un daudzumu

gan var secināt, ka šāda cenas norādīšana piedāvājumā nebija pretendenta pārrakstīšanās kļūda, bet pretendents bija nepareizi izpratis iepirkuma nolikuma prasības un domājis, ka nozīmīga ir vienas ēdienreizes cena, nevis visu iespējamo produktu cenu kopsumma. Šādas situācijas novērtējumā būtiski bija arī tas, ka līdzīgs labojums piedāvājumu vērtēšanas posmā tika veikts arī citam pretendentam.

IUB par pamatotu aritmētisko kļūdu labojumu atzinis arī gadījumu, kad pasūtītājs izlabojis pretendenta iesniegto finanšu piedāvājumu atbilstoši nolikumā pievienota-

«izmaksas kopā sastādītas, ievērtējot riska iestāšanās varbūtību».

IUB, analizējot šo jautājumu, atzina, ka šādos apstākļos, kad «kļūda» ir bijusi apzināta, to nevar atzīt par aritmētisku kļūdu Publisko iepirkumu likuma izpratnē.

10 vienības, bet kopējo summu kļūdaini norādījis 250 eiro, nevis 2500 eiro, šādu acīmredzamu reizināšanas kļūdu komisija var un tai ir jāizlabo⁵. Līdzīgi, ja lokālajās tāmēs

$$20 \times 25 = 500$$

«Veicot aritmētiskās kļūdas labojumu, pasūtītājs faktiski ir grozījis Uzvarētāja piedāvājumu pēc būtības, un Pasūtītājs ir ignorējis Uzvarētāja finanšu piedāvājumā iekļauto norādi, ka izmaksas kopā norādītas, ņemot vērā riska iestāšanās varbūtību, proti, Uzvarētāja apzinātu vēlmi piedāvāt zemākas cenas. Attiecīgi ir secināms, ka Uzvarētājs ir piedāvājis katras tāmēs pozīcijas kopējās izmaksas, ņemot vērā risku varbūtību, nevis noteicis kopējās izmaksas kā vienības cenas un apjoma reizinājumu. Tādējādi secināms, ka Pasūtītājs konkrētajā gadījumā nav rīkojies atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 41. panta deviņtajai daļai, kas pieļauj labot tikai acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas vai tādas kļūdas, kas radušās aritmētisku darbību rezultātā».

Pasūtītāja rīcību šajā lietā IUB atzinis nevis par aritmētiskas kļūdas labošanu, bet iesniegtā piedāvājuma nepamatotu grozīšanu, kas nav pieļaujama.

Jāsecina, ka kļūdas labojuma saskaņošana ar pretendentu nav formāla darbība — tā ļauj saprast, vai kļūda tiešām ir bijusi nejauša, vai varbūt tā nemaz nav kļūda, bet gan pretendenta apzināts lēmums. Tādā gadījumā pretendentam būtu jāsniedz šāda lēmuma pamatojums un pasūtītājam tas būtu jāvērtē vispārējā kārtībā. Vienlaikus pretendentiem jāņem vērā, ka apzināts lēmums iesniegt no pieprasītā atšķirīgu piedāvājumu var rezultēties arī ar iesniegtā piedāvājuma noraidīšanu. Šāda riska uzņemšanās ir pamatota tikai īpašos gadījumos.

Tomēr, atbildot uz apakšvirsrakstā uzdoto jautājumu, jānorāda, ka ne likums, ne prakse nenosauc summu vai procentuālo apmēru, kura ietvaros ir vai nav pieļaujami aritmētisko kļūdu labojumi. Lielāka uzmanība tiek pievērsta citiem aspektiem.

norādītās summas, tās saskaitot, veido citu kopsavilkuma summu, nekā norādījis pretendents.

Praksē IUB par pamatotu ir atzinis tādu labojumu, kura ietvaros pasūtītājs piedāvājumu vērtēšanas posmā ir saskaitījis (matemātiski sasummējis) dažādu sausās uzturdevas produktu cenu, kas pretendenta piedāvājumā bija norādītas atsevišķi⁶. No IUB lēmuma teksta

jai finanšu formai (arī tajā ievietotajām formulām)⁷. Aplūkojamajā lietā pretendents savā piedāvājumā nebija izmantojis pasūtītāja norādītās formulas, bet attiecīgajās pozīcijās bija nepieciešamās vērtības ievadījis manuāli. IUB norādīja: ja pretendentam bija iebildumi pret pasūtītāja izmantotajām formulām, viņam bija jāiesniedz sūdzība par iepirkuma dokumentiem pirms pie-

2 Sk. «19 miljonu eiro kļūda Stradiņa slimnīcas iepirkuma piedāvājumā nemaina tā rezultātu». Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/22.03.2026-19-miljonu-eiro-kluda-stradina-slimnecas-iepirkuma-piedavajuma-nemaina-ta-rezultatu.a639931/>.

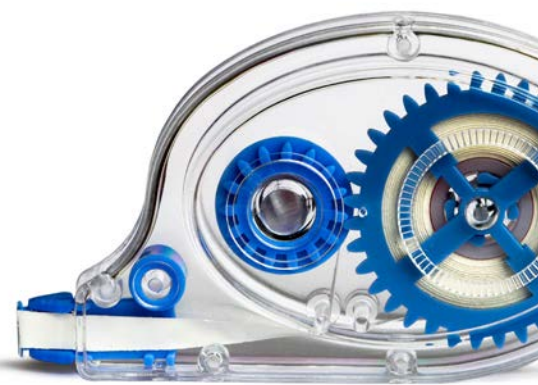
3 Sk. Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas 2026. gada 2. aprīļa lēmumu lietā Nr. 4–1.2/26–67.

Pieejams: <https://info.iub.gov.lv/?withInflections=true&searchPhrase=true&procurementIdentifier=VN%C4%AA+2025/7/2-7/AK-48&page=1>.

4 Sk. Senāta 2023. gada 6. marta rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. SKA–569/2023, 4. punktu. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/500803.pdf>.

5 Sk. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2023. gada 13. janvāra spriedumu lietā Nr. A42–00114–23. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/496168.pdf>.

6 Sk. Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisijas 2026. gada 7. aprīļa lēmumu Nr. 4–1.2/26–77. Pieejams: <https://infob.iub.gov.lv/api/file/1f135582-034f-6288-b13e-e144ebf60c70/download>.



dāvājumu iesniegšanas. Tā kā šāda sūdzība netika iesniegta, arī piedāvājuma formās ietvertās formulas ir atzīstamas par daļu no iepirkuma dokumentiem, ko pretendents nevar pēc saviem ieskatiem mainīt.

KAS NAV LABOJAMA ARITMĒTISKA KĻŪDA?

Kļūdu labošana nedrīkst kļūt par piedāvājuma grozīšanu pēc būtības, kas kādam pretendenta dotu nepamatotas priekšrocības. Tādēļ tiesa vienmēr vērtē, vai labojums ietekmē konkurenci un vai netiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes un

pretendents tamē nav iekļāvis kādu obligātu pozīciju (piemēram, nolikumā prasīto finanšu rezervi 10% apmērā), komisija nedrīkst šo pozīciju pievienot pretendenta vietā. Tā nav aritmētiska kļūda, bet gan piedāvājuma neatbilstība nolikuma prasībām. Šādā gadījumā piedāvājums ir jānoraida⁷.

Arī tad, ja kļūdu var labot vairākos veidos, iepirkuma komisija nedrīkst minēt pretendenta gribu un izvēlēties vienu no variantiem. Piemēram, ja pretendents ir norādījis acīmredzami neatbilstošu cenu par vienu vienību, bet nav skaidrs, vai kļūda ir cenā, dau-

šaubas, ka kļūdu ir iespējams labot tikai vienā konkrētā veidā¹⁰.

Citā lietā, piedāvājot fiziskās apsardzes pakalpojumus, pretendentiem bija jānorāda darba stundu skaits. Pasūtītājs, pārbaudot iesniegtos piedāvājumus, bija izdalījis valstī noteikto minimālās algas apmēru ar faktiskajām normālā darba laika darba stundām attiecīgajos mēnešos, tādējādi labojot piedāvājumā norādīto darba stundu skaitu. Pretendents pret to iebilda, apgalvojot, ka domstarpības nav saistītas ar kļūdu aprēķinā, bet ar interpretāciju par to, vai piedāvājumā norādāmais stundu skaits ietver vai neietver svētku dienas. IUB iesniegumu izskatīšanas komisija norādīja: lai pieļauto kļūdu atzītu par aritmētisku kļūdu, primāri ir jākonstatē, ka šī kļūda ir radusies aritmētisko darbību rezultātā. Ja kļūda ir radusies atšķirīgas tiesību normu interpretācijas dēļ, to nevar atzīt par aritmētisku kļūdu¹¹.

Kā redzams no aplūkotajiem piemēriem, kļūdu labošana nav pieļaujama, ja tā rezultātā tiek mainīta piedāvājuma būtība vai ja šādas labošanas dēļ pretendenta pozīcijas vairs nav vienlīdzīgas. Kļūdu labošana ir pieļaujama, ja kļūdas ir acīmredzamas un izlabojamas tikai vienā veidā, bez interpretācijas iespējām.

NOSLĒGUMĀ

Ir pašsaprotami, ka pretendentiem ir jābūt atbildīgiem un rūpīgiem, gatavojot savus piedāvājumus. Tomēr, lai nodrošinātu publisko līdzekļu efektīvu izmantošanu un pēc iespējas lielāku konkurenci, likums paredz mehānismu acīmredzamu aritmētisku kļūdu labošanai:

- pasūtītājs drīkst un tam ir jālabo skaidras un nepārprotamas matemātiskas kļūdas, kuru labošana ir iespējama tikai vienā veidā un šis veids ir izsecināms no paša piedāvājuma;
- pasūtītājs nedrīkst labot kļūdas, ja tas nozīmētu jaunas, sākotnēji neiekļautas informācijas pievienošanu, vai ja kļūda ir neskaidra un pieļauj vairākus labojuma variantus;
- pretendents ir jāizslēdz no iepirkuma, ja tā piedāvājumā ir būtiskas neatbilstības, kas nav kvalificējamās kā labojamas aritmētiskas kļūdas.

Visos gadījumos ir svarīgi atrast līdzsvaru starp pārmērīgu formālismu un nepieciešamību nodrošināt godīgu un vienlīdzīgu attieksmi pret visiem iepirkuma dalībniekiem.

KĻŪDAS LABOJUMA SASKAŅOŠANA AR PRETENDENTU NAV FORMĀLA DARBĪBA – TĀ ĻAUJ SAPRAST, VAI KĻŪDA TIEŠĀM IR BIJUSI NEJAUŠA, VAI VARBŪT TĀ NEMAZ NAV KĻŪDA, BET GAN PRETENDENTA APZINĀTS LĒMUMS.

pārredzamības princips. Pasūtītājs var labot tikai to, kas ir matemātiski pārbaudāms un atvasināms no paša piedāvājuma.

Piemēram, ja pretendents ir pieļāvis kļūdu vienā tāmes ailē, bet nav norādījis formulu, kā no šīs ailes aprēķināma cita saistīta aile, komisija nevar pati izdomāt šo formulu un veikt tālākus labojumus⁸. Arī ja

dzumā vai mērvienībā (piemēram, cena norādīta par 1 vienību, bet pretendents apgalvo, ka domājis 1000 vienības), un šo kļūdu varētu labot dažādi, iegūstot atšķirīgus, bet vienlīdz ticamus rezultātus, pasūtītājam nav tiesību veikt aritmētiskas kļūdas labojumu. Lai ņemtu vērā labotās cenas, pasūtītājam jāizslēdz jebkuras objektīvas

- 7 Sk. Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisijas 2025. gada 26. jūnija lēmumu Nr. 4–1.2/25–138. Pieejams: <https://eformsb.pvs.iub.gov.lv/external/complaint-decision/1f03a366-5425-61d6-933c-09eafb0400cb/1f05599a-7b6b-6d1c-82fc-f384bf966a65>.
- 8 Sk. piemēram Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2018. gada 23. marta spriedumu lietā Nr. A420224817. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/348262.pdf>.
- 9 Sk. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2021. gada 5. jūlija spriedumu lietā Nr. A42–01269–21. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/453592.pdf>.
- 10 Sk. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2014. gada 20. jūnija spriedumu lietā Nr. A42–01879–14. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/177558.pdf>.
- 11 Sk. Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisijas 2026. gada 3. marta lēmumu lietā Nr. 4–1.2/26–34/2. Pieejams: <https://infob.iub.gov.lv/api/file/1f1177bd-4ac4-6ab8-8704-0d350fa594f7/download>.